

Projektet KLAP i Danmark

**Specialkonsulent for beskæftigelse
og uddannelse Dan Schimmel,
Landsforeningen LEV, Danmark**

e-post: drs@lev.dk

Fra ønsket om tilknytning til arbejdsmarkedet til faktisk beskæftigelse. Landsforeningen LEVs projekt KLAP har opnåede væsentlige og vigtige resultater i forhold til at skabe adgang til arbejdsmarkedet for mennesker med udviklingshæmning.

Bo og Vivi arbejder hos Føtex.

Foto: LEV

I Danmark har vi i mange år ønsket at skabe en adgang til arbejdsmarkedet for mennesker med udviklingshæmning, men processen har været svært tung og meget langsommelig. En af forklaringerne har været at vi i vores bestræbelser på at gøre det bedst muligt har taget udgangspunkt i ønsket hos mennesket med funktionsnedsættelse, og derefter forsøgt at tilpasse virksomhed og arbejdsplads. Det er en proces der er langsommelig og meget tidskrævende.

Det danske samfund er baseret på et princip om at alle yder efter evne og nyder efter behov. Omsættes denne tanke til mennesker med udviklingshæmning, må det betyde at de medborgere med

udviklingshæmning der har en arbejds-evne i behold, i princippet skal stille denne til rådighed for samfundet, ligesom det gælder for alle andre.

Det helt store spørgsmål for Landsforeningen LEV har derfor været hvorledes skabes der en kobling mellem arbejdsmarkedet og den enkelte borger med udviklingshæmning, der muliggøre et job på så ordinære vilkår som muligt.

Løsningen, vi gør som det ordinære arbejdsmarked

Løsningen har været at indgå et samtale med et antal større landsdækkende virksomheder i Danmark. Man ser på en jobfunktion i et firma, og derefter designer

eller tilretter man jobbet så det vil kunne magtes af mennesker med udviklingshæmning. Herigennem beskrive 2–3 typer af jobs i hver virksomhed for mennesker med udviklingshæmning. Fordelen ved denne model har været mange:

- Virksomhederne har vidst hvad de gik ind til
- Virksomhederne har vidst hvilke opgaver de kunne forvente der kunne løses
- Borgeren med udviklingshæmning har sammen med sin støtteperson kunne gennemgå om der er kompetencer til at magte opgaven
- Der er skabt et reelt job, i stedet for en omsorgsfunktion

De gode eksempler står i kø. Her er et eksempel på beskrivelse af et job fra dagligvarekæden REMA 1000:

Bliv servicemedarbejder hos REMA 1000

Du kan søge arbejde i en REMA 1000 butik hvis du er på førtidspension. REMA 1000 har over 220 butikker i Danmark, og der kommer hele tiden flere til. Før du bliver rigtig ansat, skal du være i praktik i nogle uger. Det betyder ikke noget, at du ikke har arbejdet i en butik før. Er der noget som du ikke kan, vil dine kolleger sørge for at lære dig hvordan man gør.

Arbejdsopgaver

Hos REMA 1000 kan du blandt andet komme til at arbejde med at rydde op og

Bo og Vivi hos Føtex.

Foto: LEV

hold orden udenfor butikken, opfyldning af mælk, brød og frugt, pakke varer ud, datotjek, tage imod vare fra fragtmænd og andre forefaldende arbejdsopgaver.

Praktikperiode

I din praktik finder du og REMA 1000 ud af om du kan lide at arbejde i butikken. I finder også ud af hvilke opgaver du kan løse, og hvor mange timer om ugen, du skal arbejde. Du får faste arbejdstider i praktikken og en REMA 1000 uniform. Som praktikant får du ikke løn. Hvis du bagefter bliver ansat som medarbejder, får du cirka 40 kroner i timen.

Som servicemedarbejder skal du:

- Være motiveret for at arbejde i en butik
- Selv være i stand til at komme på arbejde
- Være engageret i dit job
- Være god til at lytte
- Være god til at holde orden
- Møde til tiden

Hvis du gerne vil arbejde i en REMA 1000, skal du selv, eventuelt sammen med en medarbejder på dit værksted eller der hvor du bor, kontakte den KLAP konsulent, der har kontakt til din nærmeste REMA 1000 butik.

Tilsvarende eksempler fins fra en række andre bedrifter, for eksempel McDonalds, Steen og Strømm og flere, se projektets nettside.

Ikke enten eller, men både og

I processen med at skabe adgang til arbejdsmarkedet for mennesker med udviklingshæmning har det været vigtigt

Emil arbejder hos Steen og Strøm.

Foto: LEV

for Landsforeningen LEV at processen ikke bliver opfattet som et enten eller. Det handler ikke om at mennesker med udviklingshæmning må ud på arbejdsmarkedet, men det handler om at skabe en mulighed for dem der gerne vil. Dermed har Landsforeningen LEV også taget stilling til at der i fremtiden vil være behov for landets beskyttede værksteder da de

Carsten og Emil hos Steen og Strøm.

Foto: LEV

opfylder en funktion for de borgere der af forskellige årsager ikke er klar til eller har ressourcer til et job på det ordinære arbejdsmarked.

Fra starten var det klart at processen med at skabe job til mennesker med udviklingshæmning, kunne møde modstand. Vi havde forventet at modstanden ville komme fra virksom-

hederne, men til vores store overraskelse har der i miljøerne omkring de beskyttede værksteder været noget modstand. Set i bagklogskabens lys, har denne modstand måske været klar, forståelig og forventelig, idet værkstedsmedarbejderne på landets beskyttede værksteder potentielt kunne se job på det ordinære arbejdsmarked som en konkurrent til deres eget levebrød.

Landsforeningen LEV anerkender i et vidt omfang at der kan være en problemstilling her, for så vidt det gælder at situationen bevares som status quo. Hvis man derimod begynder at se landets beskyttede værksteder som potentielle uddannelsesmiljøer hvor nogle af deres medarbejdere vil kunne opnå kompetencer der vil kunne bruges på det ordinære arbejdsmarked, så er der skabt en ny udviklingsniche. Denne udfyldes ikke af andre.

Halvvejs – status

Landsforeningen LEVs jobsskabelsesprogram har nu ca. 1 år tilbage, men allerede nu er resultaterne overvældende og mange. LEV har opsøgende beskæftigelseskonsulenter. I det år der er gået, har beskæftigelseskonsulenterne i Landsforeningen LEV haft mere end 3.500 jobsamtaler med potentielle jobkandidater. Der er afholdt mere end 150 offentlige informationsmøder med udviklingshæmmede, hjemmevejledere og forældre. Der er delt mere end 25.000 forskellige informationsmaterialer ud. Beskæftigelseskonsulenterne har tilbagelagt mere end 125.000 km, eller næsten 4 gange rundt om jorden. Men det bedste af alt: der er blevet skabt mere end 1.000

jobaftaler mellem Landsforeningen LEV og virksomhederne, med det er desværre kun blevet til 250 ansættelser.

Det lavere antal ansættelser skyldes alene at det være været behæftet med store vanskeligheder at komme i kontakt med mennesker med udviklingshæmning. Med andre ord har der været et filter som Landsforeningen LEV ikke på tilfredsstillende vis har formået at gennemtrænge.

Landsforeningen LEV har derfor igangsat en «jobkaravane». Jobkaravane bliver arrangeret i et samarbejde mellem Landsforeningen LEVs lokale kommune-kreds, kommunen, hjemmevejledere, uddannelsesvejledere mv. Ideen med jobkaravane er at skabe virkelige billeder for borgeren med udviklingshæmning om hvad det vil sige og hvad det kan indebære at have et tilpasset job på det ordinære arbejdsmarked. Jobkaravane besøger så alle landets større byer i Danmark, møderne afholdes ofte på biblioteket. På et typisk jobkaravanemøde vil borgeren med udviklingshæmning kunne møde en jobkonsulent fra Landsforeningen LEV, og dermed få en snak om hvilke jobmuligheder der findes i netop dette område. Borgeren vil ligeledes kunne mødes med en socialrådgiver, som vil kunne vejlede om hvordan der skal etableres forskellige støtteordninger mv. Forældre til den udviklingshæmmede vil kunne mødes med en lokal repræsentant fra projektet og tale om deres tanker og bekymringer osv., for herigennem at blive afklaret på at det måske kan være en mulighed. Fagpersoner som arbejder med mennesker med

udviklingshæmning bliver også inviterede. Jobkaravane startede i august 2012 og har allerede nu været med til at skabe en langt mere præcis dialog.

Potentialet er stort

Da Landsforeningen LEV for 5 år siden begyndte at tale om at arbejdsmarkedet tilhørte alle, også mennesker med udviklingshæmning, var der mange der trak på smilebåndet – og tænkte ja ja. I dag har vi vist at det var rigtigt set, at der er et jobpotentiale i langt flere mennesker end samfundet normalt tænker, og disse mennesker vokser helt enormt når de ligesom andre får opgaver og bliver anerkendt for deres indsats.

Landsforeningen LEV har ikke opfundet noget unik. Vi har ikke udviklet noget superintelligent, men vi har systematiseret nogle forskellige systemer og skabt nogle indbyrdes relationer mellem systemer der normalt intet har med hinanden at gøre.

Rigtig mange virksomheder ønsker i disse år at udbygge deres CSR (Corporate Social Responsibility)-koncepter. Men ofte har de ikke den fornødne viden, og ofte har de ikke adgang til en medarbejderressource med eksempelvis udviklingshæmning. Mennesker med udviklingshæmning spejler sig i det omkringliggende samfund. I Danmark giver det status at have et arbejde. Når vi møder hinanden på gaden siger vi ofte: «Hvordan går det?» Det vi spørger ind til er: «Hvad laver du?», og dermed bliver spørgsmålet et eksistentielt spørgsmål: «Er du i stand til at brødføde dig selv, har du succes?». At tro mennesker med udviklingshæmning ikke

kopiere disse billeder er både dumt og naivt. Derfor har rigtig mange mennesker med udviklingshæmning et ønske om at prøve noget andet end det at arbejde på et beskyttet værksted.

Job på det ordinære arbejdsmarked ikke kun for mennesker med udviklingshæmning

Landsforeningen LEV har igennem dette jobskabelsesprojekt erfaret at virksomhederne er klar og meget gerne vil tage et socialt ansvar for det samfund de er en del af. Borgerne er klar; rigtig mange ønsker et «rigtigt» job.

Vanskelighederne har tidligere bestået i at systemerne ikke kender hinanden. Der er uklarhed over hvad det betyder at ansætte en medarbejder med et kognitivt handicap. Omgivelserne til borgeren med udviklingshæmning er bekymret for at borgeren bliver ensom og eller mobbet. Landsforeningen LEV kan ikke sige at der ikke vil være udviklingshæmmede der ikke bliver ensomme og vi kan ikke sige, at der ikke er udviklingshæmmede der ikke bliver mobbet. Det vi kan sige, er at vi har ikke hørt om det.

Erfaringerne fra Landsforeningen LEVs jobskabelsesprogram vil med lethed kunne overføres til andre handicapgrupper.

Landsforeningen LEV forventer, såfremt der skabes strategiske alliancer med andre handicapgrupper i Danmark, at det potentielle jobniveau over en periode på 3-4 år vil kunne blive skabelsen af omkring 20.000 job. Dette gælder selv om Danmark befinder sig i krise, og vores økonomi er tæt på recession.

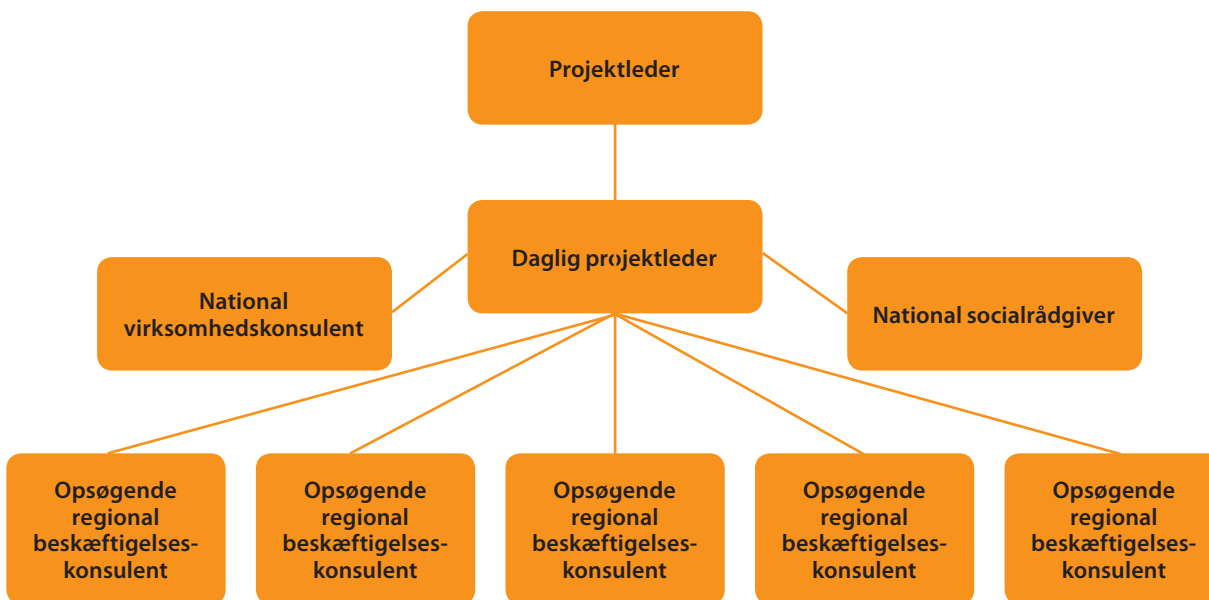

Carsten og Emil hos Steen og Strøm.

Foto: LEV

Finansieringen af KLAP II

KLAPII er finansieret via finansloven i Danmark, med et beløb på 14 mio. kr. fordelt over 2½ år. Projektet startede i foråret 2010 og afsluttes i 2013. Der er i dag ansat 9 personer i projektet. Projektet har følgende projektorganisering:

Forudgående praktikperiode inden opstart på et job

Der etableres i videst mulig omfang et praktikforløb for alle inden jobbet opstartes. Finansieringen af disse praktikforløb afhænger af hvor den enkelte udviklingshæmmede er i sit liv.

- Er den unge i gang med den særlig tilrettelagte ungdomsuddannelse, finansieres praktikken som en del af den planlagte ungdomsuddannelse. Det betyder at det i første omgang er uddannelsesstedet der afholder omkostningen til gennemførelsen af praktikforløbet. Uddannelsesstedet er berettiget til over for bopælskommunen hvor den unge bor, at indregne omkostningerne for praktikforløbet når den samlede pris for ungdomsuddannelsen skal beregnes.

- Er den der tale om en voksen på et beskyttet værksted, etableres praktikken ofte som en del af opholdet på det beskyttede værksted. Det er dermed det beskyttede værksted der afholder omkostningen til gennemførelsen af praktikken, idet det også er det beskyttede værksted der modtager den månedlige pladsafregning fra opholdskommunen.
- Er der tale om et menneske med udviklingshæmning som ikke er tilknyttet en ungdomsuddannelse eller et andet offentligt tilbud, gennemføres praktikforløbet via LAB-loven (lov om aktiv beskæftigelsesindsats). I det tilfælde at der er tale om et praktikforløb i regi af LAB-loven, afholdes omkostningen af det lokale jobcenter.

Carsten og Emil på Bilka.

Foto: LEV

Hvordan finansieres jobbet

Landsforeningen LEV har i KLAP II arbejdet med oprettelsen af job med løntilskud efter LAB-lovens bestemmelser §2 stk. 6, hvoraf det fremgår af en borger der er tildelt førtidspension, kan have et job med løntilskud. Kommunen yder et tilskud der udgør 25,40 kr. pr. time til arbejdsgiveren. Landsforeningen LEV opfordrer arbejdsgiveren til at aflønningen er 1/3 af den overenskomstmæssige

mindste løn på området. Det betyder i praksis at arbejdsgiveren betaler ca. 25–35 kr. pr. time i løn for medarbejderen.

Man kan stille sig selv spørgsmålet om Landsforeningen LEV med denne model, er med til at indføre løntrykkeri. Det mener vi dog ikke, idet alle der indgår i projektet allerede er tildelt en førtidspension. Dermed har samfundet taget stilling til at borgeren reelt ikke har mulighed for at skabe et erhvervsind-

komstgrundlag man kan leve af eller vil kunne fastholde en varig tilknytning til arbejdsmarkedet på vanlige vilkår.

Det er vigtigt at fastholde hvad ville samfundets omkostninger være, hvis borgeren ikke var på job med løntilskud. Ja så ville borgeren være berettiget til at være på et beskyttet værksted, hvor den gennemsnitlige pladspris pt. er ca. 140.000 kr. pr. år. Dermed har Landsforeningen LEV med KLAP II skabt en model der giver mening og overskud for den enkelte såvel som for samfundet.

Det er ikke så svært, det handler om at fange drømme og dyrke ideen

Landsforeningen LEV har vidst at det kan lade sig gøre at skabe job. Vi har opbygget en viden og en ekspertise der på nogle

områder er unik, men ingen skal være i tvivl om at vi gerne deler vores erfaringer med alle. Når det gjelder at Landsforeningen LEV kan være behjælpelig med at italesætte tankerne om et mere inklusivt arbejdsmarked med plads til forskellighed, stiller vi gerne op.

Der vil kunne læses langt mere om Landsforeningen LEVs jobsskabelsesprogram på www.projektklap.dk Der vil man også kunne se videoer om arbeidstakere i forskellige jobber. Organisationen LEV vil kunne kontaktes på drs@lev.dk. for yderligere information, bl.a. vores vej fra ønsket om adgang til arbejdsmarkedet til i dag. I dag offentliggøres også jobber for mennesker med udviklingshæmning på det den offentlige jobportal www.jobnet.dk ● ● ●